

Emne nr. 29.

Julenissen.

Av Sigurd Vollsset
Adv.: Måndalen
i Pomsdal.

Mjøre og Pomsdal,
Voll herad.
Måndalen.

1.

Det er ikke svært lenge siden julenissen tok til å dele ut julegaver her i bygda. Det var rundt 1925. Han oppbrøtke omtrent samtidig både på fest og i heimene.

~~Da~~ ~~julenissen~~ var det først bare i det frilyrde ungdomslaget, men så ble det også ymse andre fester som fikk besøk av nissen, f. eks. goodtemplarfester, og barnefester. Men langt fra hvert år på disse festene. I ungdomslagets julefest har han vært årviss i den siste tid.

Det er bare de færreste heimene som får besøk av julenissen. Men det har Prulez ~~ikke~~ på i de seinere år.

Julenissen er også blitt kjent gjennom julekort, julehefter og reklame. Sikkert mest fra disse måtene.

2.

Julenissen bringer i enkelte heimur alle julegaver, men i andre bare ymse slag godter. Det er sikkert få heimur som får alle gavene gjennom nissen. I Kanstje de aller ^{fleste} heimene er det ingen julenisse som kommer med julegaver.

3.

I de fleste tilfelle er det de unge guttene eller mennene som opptrer som julenisse. Det er ingen fast regel for hvor stor eller liten den skal være som skal gå som julenisse.

4.

Masken hører til det faste utstyret, - ellers er kleddrakta oftest raud. Ei fotsid "kuffte" blir brukt

3.

somme gauger, andre gauger
kan visse ha på seg store
mannsklede, det kan vare
kultbukser eller lange bukser.
Men i det heile varierer drakta
nok så mye. Masken skal
likevel alltid vare med, og
helst med kvitt skjegg.
Men ikke alle har skjegg.
Rund toppline er vanlig,
men ikke absolutt nødvendig.

5.

Maskene blir oftest kjøpt.
Men enkelte er heimelaget.
Utstyret eller ligger en sjøl.

6.

Nå bruker en julenisse-
maske også når en går
julebukke. Men ikke før i
tida. Da brukte en skinn
av yuse slag og kju- eller
bukkehorn til å lage hode-
utstyret av. To horn måtte
det alltid vare.

7.

Det hender at også jule-
bukker deler ut julegaver,

5631

4.

mere bare gøder.

8.

Folk nå for tida setter nok
ikke den nye julevisen i
samband med den gamle
visen eller kjeften. De
lenter sikkert ikke noe
på det. Men det var ann-
ledes før - for ikke så
svært lenge sia. Det
er ikke mange åra sia
her var gamle folk som
gjø en måte brøde både
på visser og hilder.

9.

Fortellinga om julevisen,
som du som svarer til
fortellinga fra Heskjotad i
Rogaland, er utkjent her.
Min drimot var barna
før redde for julebukken,
Mor mi fortalte at når
de åt julesteika julekuel-
den, så ville ingen av
barna sitte nærmest døra,
fordi julebukken kunne kom-
me og ta steika. En vok-
sen kan måtte ha den plassen.
Det var rundt 1860.

5631